

חוט של חסד

ואתחנן

בע"ה • הגליון לכל בית יהודי • בנשיאות הרה"צ שלום ארוש שליט"א • פרשת: ואתחנן י"א באב תשס"ט 01/08/2009 גליון: 131

לרמזות הילד
ליאור נחמן בן שלמית הי"ד
לע"י יסנה בת אסתר ז"ל

על מה אבדה הארץ?

בהגיעו לתפלת שמונה עשרה היה רבי נתן שקוע בדבוקת כזו, עד שתלמידיו היו מוכרחים להורידו על כפיהם מן העגלה ולהעמידו מול קיר של פונדק מזדמן שיתפלל את תפלת השמונה עשרה.

כשהמשיכו בדרכם שאל רבי שמעון את רבו, מה היה לו? מדוע בתחילה היה שקוע בכזו מרה שחורה, וכיצד התחזק לפתע בכזו שמחה והתלהבות?

אמר לו רבי נתן: בתחילת התפלה התגברה עלי מרה שחורה ועצבות נוראה, אחר כך נזכרתי במה שרבינו אמר, שצריך כל אדם להחיות עצמו בניגון של שמחה ובפרט בזמן התפלה, וכך התחלתי לנגן איזה ניגון של שמחה עד שהשמחה גברה וגברה והתפללתי את כל התפלה כולה בשמחה עצומה עד מאוד.

כי זהו הפלא הגדול ביותר בעולם, שהתפילה, שכל כולה שירות ותשבחות של דוד המלך ע"ה שהיה כולו הודאה וזמרה, היא נאמרת בדרך כלל במרוצה ובקריאה חד גונית, והאדם לא שם לב לכך שהוא פשוט סותר את עצמו: הוא קורא לכל העולם לזמר לה' ולשיר לו אך הוא בעצמו רק קורא קריאה יבשה ולא שר לה', ולא שם לב למשמעות המילים היוצאות מפיו, כמו שכתוב: הודו לה'! קראו בשמחה! הודיעו בעמים עלילותיו! שירו לו! זמרו לו! שיחו בכל נפלאותיו! והוא בעצמו אינו שר לה'!

או כאשר אדם אומר: ברוך שאמר והיה העולם! אך הוא בעצמו אינו שם לב למה הוא אומר, שצריך לברך את ה' – כמה טוב שבראת את העולם, תודה רבה לך ה' שבראת את העולם, ברוך שאמר והיה העולם! איזה עולם יפה בראת, איזה עולם נפלא, תודה רבה...

ודע, שאילו היו בני אדם עוסקים בהודאה ובשירה, היו מתבטלות כל הצרות והגלויות והייתה באה הגאולה. כי כל הצרות והמחלות וכד', כולם אך ורק מחוסר שמחה, הודאה ושירה, שעל זה ישנו הקטרוג הגדול ביותר כאמור לעיל.

בודאי אין מי שחולק על העובדה, שעל מנת שהאדם יגיע להודאה בשלמות, עליו ללמוד תורה בהתמדה, ולעשות מצוות וכו', אולם אל לו לשכוח למה הוא שואף להגיע בלמדו את התורה ובקיימו את המצוות – להודאה!

לכן גם את התורה עצמה צריכים לומר בניגון, והיא עצמה נקראת שירה, כמו שכתוב: "כתוב לך את השירה הזאת על ספר..." ולכן צריכים לנגן ולשיר גם את הלימוד, וכל אחד צריך למצוא את הניגון שלו בלימוד, בברכות, בתהלים, בליקוטי תפלות וכו'.

יה"ר שזכה ללכת בתודה והודאה גם על הדברים הקטנים ביותר, ולהחדיר זאת בנו ובכל הסובב אותנו, לשיר לה' ולנגן לו, לתקן את העוון שבגינו אבדה הארץ, ועי"ז למשוך את הגאולה השלימה בחסד וברחמים לכל העולם כולו בב"א.

בברכת שבת שלום ומבורך

לכל בית ישראל
eljak pife

השורש שבסיבתו הגיעו ישראל לעיונות כה חמורים, ועל כך ענה הקב"ה בעצמו: 'על שלא בירכו בתורה תחילה', שלא ידעו להודות להשי"ת על התורה והמצוות, ואפילו על לימוד תורה קטן, או על המצווה הקטנה ביותר שאדם עושה כגון: נטילת ידיים וכדו', ועי"ך שלא שמחו בתורה ובמצוות ולא הודו להקב"ה נפלו לעיונות כה חמורים. וזה על שלא ברכו בתורה-תחילה, כי מתחילה, אפילו במצוות הקטנות ובלימוד ההתחלתי לא ברכו- לא הודו לה' ושמחו בזה.

ומובא בשם האריז"ל שהעיד על עצמו כי כל מה שזכה למעלות שזכה הכל בזכות שמחת המצוות. שהיה שמח בעצם המצווה עצמה. וזה מראה לנו כמה חשוב בעיני ה' עניין שמחת המצוות, שאדם מודה לה' על המצווה שעשה ושמח בה איך שהיא.

א"כ נמצאנו למדים ששורש כל הרע ושורש כל העוונות והחורבנות הינו רק העניין שלא מודים לבורא העולם אפילו על הדברים הקטנים והפשוטים שכביכול נראים הם כמוברים מאלוהים.

ובזה תלוי כל חינוך הילדים והשמירה שלהם מפני השפעות זרות. פעם בא אלי אב אחד, ואמר לי שהבן שלו יצא לתרבות רעה ר"ל. אמרתי לו: זה בגלל שאין לכם את עניין ההודאה בבית, כי אם הבן היה רואה דוגמא מהוריו שטוב ושמח להם במצוות שהם עושים, בודאי לא היה פורש לתרבות רעה, כי ודאי היה רוצה גם להיות כמותם, הוא היה רואה ומבין שזה תענוג להיות יהודי. אבל כשהוא רואה שהוריו עם פנים נפולות, כשהוא רואה שהם לא שמחים די הצורך במה שהם עושים, ועוד שיש כאלה שהתורה והמצוות נראים אצלם כמשא, אזי שואל הבן עצמו לשם מה אני צריך את הצרה הזאת, וכל התורה והמצוות מצטיירות בעיניו כעונש ח"ו, וממילא, ה"דמיון" הראשון שמציע לו לעשות "כפי" ו"לשמוח", ו"להשתחרר" וכד' - הוא פשוט הולך אחריו. ה' ירחם. וכך יוצא של"ע ילדים רבים שגדלים פורקים מעליהם עול תורה ומצוות.

וזו הטעות של בני אדם, שרוצים שיאיר להם האור של התורה, בלי שילכו עם עבודה של הודאה. אבל למעשה, האור שהם מחפשים, הוא האור של להודות ולהעריך את המצווה וליקר אותה מאוד, ורק על ידי העבודה של הודאה יוכלו לחוש אותו.

מסופר על רבי נתן, שבנסיעותיו היה נוסע בעגלה סגורה והיה עובד תוך כדי הנסיעה את עבודתו בתורה ותפלה. פעם אחת, נסע עמו תלמידו רבי שמעון, והיה זה בזמן תפלת שחרית ורבי נתן החל את התפלה, ושמע התלמיד שרבו מתפלל בכבוד, בעצבות ממש, וכך זה נמשך עד שלפתע החל רבי נתן לזמר איזה ניגון של שמחה לאט לאט, ואחר כך התגבר בשמחה יותר, ואחר כך בשמחה גדולה עוד יותר ויותר, עד שהחל להתפלל את תפלתו בהתלהבות, בשמחה עצומה, בדבוקת נפלאה, בנועם נפלא, עד שהכפריים הגויים שהעגלה עברה דרך כפרם עמדו מעבודתם והחלו לרוץ ולרדוף אחר העגלה בהשתוקקות לשמוע עוד את הזמרה הנפלאה שבקעה מתוך העגלה.

באחד מהשיעורים נישא אלי יהודי, ואמר לי שהוא שרוי בדיכאון, והכל חשון לו...אמרתי לו, שהוא צריך להסתכל על הנקודות הטובות שבו, ולראות את היופי שלו, ולשמוח בעצמו ובמעלותיו הטובות שכן בכל אדם שבעולם יש נקודות טובות, כמובא בליקוטי מוהר"ן, בתורה רפ"ב מעניין הנקודות הטובות.

אמר לי אותו יהודי: איזה נקודות טובות? אין בי שום דבר טוב...אני כל כולי רע, מגושם, בלי שום לחלוחית של קדושה...

הסתכלתי על אותו יהודי, שהיה עטור בפיאות ובזקן, עם כיפה וכובע על ראשו, לובש ציצית קטן ומעיל חסידי ארוך, וזה עתה השתתף בשיעור תורה, ומן הסתם הניח תפילין והתפלל תפלת שחרית ומנחה, והוא מברך על כל מה שאוכל ושומר שבת וכו', וכו', וכו'...ונדהמת! עד היכן מגיע השקר של היצר הרע, להסתיר מהאדם את כל הטוב שבו!

ונשאלת השאלה: מדוע אנו רואים פעמים רבות, שאדם שרחוק מקיום התורה והמצוות, כשכבר עושה איזו מצווה, כגון שמניח תפילין, מיד הוא מרגיש את האור של המצווה שעשה, ושמח בה כמוצא שלל רב, ואותו אדם שבא אלי, שעושה המון מצוות, לומד תורה, שומר שבתות וחגים, מתפלל וכו' וכו' - הוא לא רואה את האור של המצוות שלו? להיכן נעלם האור העצום של כל התורה והמצוות שלו? מדוע המצוות שעושה לא מאירות לו, בחושך שעוטף אותו? הלא לכאורה, עצם המצווה שעשה, והתורה שלמד וכו', היו צריכים להאיר בו את אור ה', ולמלאות אותו בשמחה?

התשובה היא, שאור המצוות, אור התורה, אור ה' וכו', מאירים לאדם, רק כאשר הוא מעריך את מה שעושה, ומודה על כל מצווה ומצווה, ומשמח את עצמו בכל נקודה טובה שיש לו. וזה למעשה עצם אור התורה והמצוות - השמחה שהאדם שמח בהם, ובלי העבודה של תודה והודאה, המצוות לא מאירות כלל, ולכן אפילו אם יעשה מצוות עשרים וארבע שעות ביממה, הוא יישאר בחושך שלו.

עתה מובן מדוע רבינו הזהיר כל כך ללכת עם תורה רפ"ב - נקודות טובות, ואמר שבזה תלוי כל היהדות של האדם, כי הנקודות הטובות, הם עצם אור היהדות, ובלי שהאדם עובד את העבודה של נקודות טובות, ושמחת המצוות, אין לו למעשה את האור של המצוות שעושה, ואין לו יהדות...

עתה גם מובן עניין חורבן בית המקדש שנאמר בגמ' על הפסוק (ימיה ט'), 'על מה אבדה הארץ וכו'. ודבר זה נשאל להכמנים ולנביאים ולא פרשוהו עד שפרשו הקדוש ברוך הוא בעצמו שעקר החורבן היה על שלא ברכו בתורה תחלה, ושואל רבי נתן (הלכות פריקה וטעניה ד) והדברים תמוהים וכי כל החכמים והנביאים לא ידעו להשיב על מה אבדה הארץ? והרי היה באותו הדור, כל השלש עמירות החמורות, עבודה זרה, גילוי עריות שפיכות דמים, וכי דברים כה פשוטים לא ידעו חכמי ישראל להשיב? אלא: מסביר מהרה"ר: שבודאי לא לכך נתכוון הקב"ה בשאלתו, אלא נתכוון לשאול: מהו

"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר", והוא כי משה רבינו ע"ה מלמדנו שעיקר תפילתו היתה בעת ההיא בזמנים הקשים שהכל היה נראה סגור, "לאמר" פירושו תפילה הינו שמשה ביקש שהוא ימשיך "לאמר" ושלא יפול מעבודת התפילה, ושלא יאבד לרגע את האמונה בהש"ת שהוא שומע תפילת כל פה ומצפה ומתגעגע בתשוקה עזה לתפילתו ולתחינתו של כל יידיהו" (נחל חכמה)

הקדושה בעיניים.

"עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחה ודאה בעיניך כי לא תעבר את הנה" (דברים ג כ"ז)

יש מי שתמה מה הועיל למשה בראיית הארץ והרי רצה להכנס ומה התחליף שיש בראייתה? ונראה לבאר יסוד גדול ע"פ הנאמר בליקו"ה הל' ברהמ"ז, ושם מובא שעל ידי שזוכין לבחינת עיניים על ידי זה זוכין להמשיך קדושת ארץ ישראל אפילו לחוץ לארץ, נמצא שעל ידי שמשה ראה את הארץ אזי נמשכה קדושתה אליו ובזה ריצה ה' את משה שתפילתו נענתה, וזה מה שאמרו בגמרא (ברכות

פרשת ואתחנן

פנינים רעיונות ופתגמים נבחרים על פרשת השבוע

ב': "עלה ראש הפסגה" - ופירש רש"י שם "בדבר תפלה זו נתרצית להראותך אותה" היינו שמשה זכה על ידי תפילתו לקדושת א"י על ידי שראה אותה כנ"ל, ובזה גם יובן כפילות הלשון בפסוק: 'וְשָׂא עֵינֶיךָ' ולאחר מכן נכתב שוב 'וְרָאָה בְּעֵינֶיךָ' לרמז בזה, 'וְשָׂא עֵינֶיךָ' היינו להגביה את עניני העיניים, ועי"ז 'וְרָאָה בְּעֵינֶיךָ' שתמשיך את קדושת ארץ ישראל ע"י העיניים. (נחל חכמה)

"וְשִׁמְרָתָם וְעֲשִׂיתָם כִּי הוּא חֻקֵּמָתָם וּבִינְתָנָם..." (דברים ד' ו')

ופירש רש"י ושמרתם - זו משנה. 'משנה' מלשון שינון, פירוש שעל ידי שהאדם חוזר ושונה את מה שכבר למד אזי הוא זוכה שתורתו משתמרת לו, וכמו שמובא בגמרא (מגילה א) אמר רבי יצחקלאוקמי גירסא סייעתא מן שמיא היא, ופירש"י רש"י שלא תשתכח ממנו, היינו שבלימוד הראשון עדין אין לאדם לימוד רק לשם שמים, כי הרי הדבר חדש לו, אך השונה וחוזר את לימודו הוא רק לשם שמים כי הרי הוא כבר יודע, וא"כ כל חזרתו היא רק לכבוד ה' אזי בזה יש סייעתא דשמיא מיוחדת כי זה ודאי לכבוד ה'. (תפארת בנימין)

"והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך... וישננתם לביבך..." (דברים ו' ו')

ופירש רש"י לבניך - אלו התלמידים, מצינו בכל מקום שהתלמידים קרוים בנים שנאמר בנים אתם לה' אלהיכם, ולכאורה מדוע לא פירש רש"י כפשוטו? אלא נראה לומר בזה כי נצטוונו בפרשה זו: 'ואהבת', ואהבה אמיתית זה לדאוג לבניו של ה' יתברך ולעשות למענו ולהרבות תורה ובזה אין לאדם שום עניין זולת כבוד ה' ובזה יתבטא אהבתו את ה' ולכן פירש בניו היינו תלמידים כי את בניו של האדם עצמו אין חידוש שהאדם ישקיע בהם ולכן עיקר החידוש הוא בלהפיץ את אור ה' לבניו של ה' (אור חדש)

"נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם... דַּבְּרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַם..." (ישעיה מ"א)

מה היא עיקר הנחמה? זה על ידי "דברו על לב", היינו שה' יתברך מנחם את ישראל ואומר להם שידיברו על עניני הלב שהיא עבודת התפלה כידוע, וזה שאמר ה' דַּבְּרוּ עַל לֵב הַיְיָ דַּבְּרוּ עַל עֵינֵי הַתְּפִלָּה ועל ידי זה עדין קרוב אני עליכם והאור של "ירושלים" עומדת על תילה, וזה עיקר הנחמה שנעד שאנו קרובים אל ה' ועל ידי התפלה האדם יכול לזכות לאור השכינה שהיה בזמן שהמקדש קיים ובזה יכול האדם להתנחם ולזכות שוב לדעת את ה' (נתיבות דעת)

הנהיג בחופש? תלוי את מי שואל!

הרב יצחק. א. מחנך בת"ת "שלום בניך"

נבצרות זמנית

"אמא איזה כיף, אנחנו כבר בחופש הגדול!!!" בשביל הילדים החופש הוא באמת סיבה לחגיגה. אבל, גם אמא ואבא חושבים כך?

רגע לפני ששוב הרעיונות- מה עוד עושים בחופש, נזדקקים לאוויר: קייטנות, טיולים, הצגות, לונה פארק, בריכה, נסיעה לים, מחשב, חופשה במלון, שבת במירון, איפסון אצל קרובי משפחה, שעמם, ועוד פנע שעמם והסוף הבלתי נמנע: וויכוחים ומריבות בין האחים והאחיות, שלא נותנים לנו מנוח ומשווים את הטמפרטורה בבית עם המזגן, לזו שבחוץ... ממש רגע לפני שאנחנו מכריזים על נבצרות זמנית (ובורחים מהבית) או לחילופין מתאשפזים במוסד סגור (עד סוף החופש). ננסה השנה להחזיק את עצמנו עוד קצת בשפיות.

האמת היא שרובנו נמצאים בקלחת הרתחת הזו, כל שנה מחדש. כמעט ונדמה שגם השנה נשקע עד כלות הכוחות בביצת החופשה הזו, תוך כדי תפילה שכבר יגמר החופש ותתחיל שנת הלימודים. תקשיבו לי רגע! ממש רגע לפני שאתם מרימים ידיים ונותנים לילדים לעשות ככל העולה על רוחם. אני רוצה לספר לכם, שיש תקווה. איך רבינו הקדוש שאג בקול גדול: "אין שום ייאוש בעולם כלל!!!" החופשה, באמת קשה ומעיקה, אבל היא אינה סוף העולם!

אתה רוצה לספר לי שאפשר ליהנות מהחופש? האם אתה בטוח שקיימת אפשרות לעבור את החופש הגדול כך שגם אנו וגם הילדים ייהנו, יפיקו משהו ולא "אכלו האחד את השני"? כן! עם קצת תקווה ועוד קצת תפילה אתם יכולים לעבור את החופש בשלום ואפילו בהצלחה. אני לא מבטיח לכם, שהחופשה תהיה חלומית. אבל בנסיבות הקיימות שנגזר עליכם "להיתקע" עם הילדים ולספק להם את יצר השעמום, עם מעט השקעה ויצירתיות נוכל לגרום לילדים ולנו- ליהנות ב"ה קצת בחופשה.

אז איך עושים את זה?

* חלומות באספמיה- האמת היא שכדי לעבור את החופשה בהצלחה, לדעתי צריך להמשיך להם את ה"מסגרת" איך? צריך לרשום את הילדים לקייטנה החל מהיום הראשון של החופשה ועד יום אחד לפני תחילת הלימודים. הילדים יצאו לקייטנה בשעה 7 בהסעה. יאכלו שם ארוחת בוקר, יעשו פעילויות, בריכות, טיולים, הצגות ויצירות. יאכלו ארוחת צהריים. ימשיכו בפעילויות- עד השעה 4 ויחזרו הביתה בהסעה עיפיים ומרוצים. בבית אני מאמין שנוכל להסתדר עם מקלחות, ארוחת ערב ו... למיטה. לאחר יום פעילות ארוך, הילדים יהיו סחוסים ועייפים ואת השעה 8 הם יראו מתוך החלומות. אם הרעיון נשמע לכם ומצאתם את הקייטנה הזו. תעשו לי טובה

תתקשרו ותתנו לי את הטלפון בכדי שארשום גם את ילדי לקייטנה. אבל אם אתם לא מכירים קייטנה כזו ואתם מתכוונים, להישאר בבית עם הילדים - אז אני מקווה שיש לי כמה טיפים בשבילכם! שבו בנחת על הספה, תשתו כוס מים קרים, פתחו את הנחיריים, קחו אויר נקי ונשמו לרווחה, חייכו לעצמכם ותירגעו. אם הצלחתם אתם יכולים להמשיך לקרא. אם הילד טיפס עליכם או הייתם חייבים לרוץ לחדר הילדים להפריד. חזרו על הפעולה שנית.

* **תפילה**- ראשית כל, כמו כל פעולה, עלינו להתחיל בתפילה! שהרי גם ההישארות עם הילדים בחופשה, הוא סוג של ניסיון. ואת הניסיון, עוברים בהצלחה רק ע"י תפילה. נתחיל את היום ביחד עם הילדים- בשיחה עם ה'. זוהי גם הזדמנות מיוחדת לשוחח עם הילדים, על הקשר שלנו עם ה' יתברך. זוהי גם הזדמנות לעבוד על נושא התפילה וההתבודדות. הורים שמצליחים להחזיר את ה' לתוך הבית, פתרו בעצם, את כל בעיית החינוך של הילדים. מי שהבית שלו מושתת על אמונה ב-ה', בית ש-ה' הוא הקובע בו את הכללים וגם ההורים כפופים להחלטות התורה, בית כזה הוא בית מסודר, שהרי יש מי שמהניג אותו. ובית שיש לו מנהיג, הוא בית של הצלחה! לאחר העבודה על התפילה, ניגש לעניין. איך מתכננים את החופשה!

* **האום ציפיות**- שבו עם כל ילד בנפרד ובררו איתו מה הוא רוצה לעשות בחופשה, מה חשוב לו ולמה הוא מצפה. הרבה פעמים אנחנו חושבים על רעיונות "מדליקים" ומסתבר שהם "מדליקים" רק אותנו ואילו הילד כלל לא בעניין!

* **קבצו את הרעיונות**- לרשימה ארוכה ככל האפשר של פעילויות שתהיינה מוסכמות עליכם ועל ילדיכם כגון: משחק משותף, בריכה, שינה אצל חבר, יציאה לטיול רגלי בערב, נסיעה לקרובי משפחה, קניות משותפות של ציוד לבית הספר וכדו'. אל תמנעו להוסיף לרשימה זו גם את הפעילויות שלכם כהורים למשל: ימי עבודה, טיול משפחתי, החתיבויות אחרות וכדו'.

* **לוי' מתכנן**- לצורך העניין, הכינו לוח שנה גדול. כתבו בו את הימים של החופש, החליטו מה סדר היום לכל יום ומה הפעילות שקבעתם ביחד לעשות. לאחר שהגעתם להחלטה- סמנו בכל יום מימי חופשת הקיץ את התוכנית לאותו היום. לעיתים מומלץ לדרת לדיק של שעות כמובן, שתפו במשימה זו את הילדים. ברגע שהם שותפים להחלטות, הסיכויים לריב/התמרמרות או חוסר שביעות רצון - יורדים פלאים!.

* **הפרד ומשול**- מה שיפה כאסטרטגיה מלחמתית מדינית, יפה גם לנו בבית. כאשר יש התנגשויות בן רצונות, למשל אם שני ילדים רבים על אופניים/משחק מסוים או מחשב (לדעתנו רצוי לא להכניס מכשיר זה לבית כלל), נסו לבצע

הפרדת כוחות. ניתן להחליט למשל שהילד הגדול יותר, יוכל להשתמש במשחק/אופניים/מחשב בשעות הבוקר בו הקטן הולך לקייטנה/פעילות/חוג/חבר והילד הצעיר בצהריים. הפתרון הזה ימנע את המריבה. אפשר ליישם אותו בכל מחלוקת.

* **ביחד ולהלך**- נסו ליצור זמנים בהם הילדים נמצאים יחד וזמנים אחרים בהם הם נמצאים לחוד, על מנת ליצור מצב של עניין משותף וגם מנוחה של האחד מהשני.

* **קביעת מטלות מראש**- כאשר נקבע מטלות ברורות ומוסכמות מראש, כגון: מי אחראי על עזרה בהכנת ארוחת צהרים, מי מטפל בתינוק, קיפול כביסה, טאטוא הבית, שמירה על אח/ות קטנים, הדבר יקטין מאוד את האפשרות של הימנעות מעשיית או סידרה של תלונות בעקבותיהן. בהירות מידע היא דבר הכרחי כדי לרתום את הילדים ואפילו את הקטנים לעשייה.

* **אל תלחמו בהם קבלו אותם**- ילדים מתבגרים נוטים "לחיות" בחופשה, בשעות הערב המאוחרות. החופש, הוא זמן של סכנה רוחנית ורבות הצרות שנגרמו משעות בילוי אלו. חובה עלינו להבין את הצרכים של הילד המתבגר ועם כל זה חובה עלינו ללמד את הנער, לנתב את אש הנעורים הבורעת בו. אין לי פתרונות קסם ועל כל הורה להתייעץ עם רבו מה מותר ומה אסור. וכיצד לעבור את החופש בשלום. לכן, הסיכמו מראש על שעות פעילות הכוללות שעות יציאה ושעות חזרה. אם אנחנו מבינים את הצורך שלהם ופותרים את המחלוקת מתוך קבלה והבנה ולא מתוך מלחמה, גדל מאוד הסיכוי לשיתוף פעולה מלא!!

* **מנוחה היא לא בטלה**- אל תהססו להשאיר זמן פנוי למנוחה. גם סתם שכיבה על הספה או על הדשא בגינה, מנוחה בה המח יכול לשייט בעולמות משלו, ללא חובות ומטלות חשובה גם היא. הרי גם בשביל זה נועד החופש. העיקר תנסו ליצור אווירה נעימה בלי הרבה לחץ ומריבות. בעיקר בזמן שאתם עורכים ביחד עם הילדים, את זמן החופשה.

זכרו: תכנון מראש תוך כדי ברור צרכים, התחשבות ברצונות, שיתוף פעולה, נתינת אמון ויצירת אווירה רגועה - מבטיחים ירידה משמעותית ב"תקלות בתקשורת", בתחושות הכעס ובשימוש גובר במושג "משעמם לי"- "אין לי מה לעשות"- "כולם יוצאים ל... ורק אנחנו כל היום בבית"...

וטיפ אחרון: בעוד 3 שבועות, אחרי שתתחיל שנת הלימודים, כאשר כולם חוזרים למקומם בשלום - קחו פסק זמן של יום יומיים וצאו לחופשה זוגית "למילוי המצברים" אחרי הכול גם לכם מגיע איזה שהוא פרס על שלא ירדתם מהפס

העלון השבועי מוקדש:

הידעת? שעלון חוט של הסד נתמך אך ורק בזכות

* לרגל יומא דהילולא של החוזה הק' מלובלין ט' באב *

לאט, במתינות, במתיקות, ובדבקות. לאחר התפילה, עקבתי אחריו, וראיתי כי הוא יצא לכיוון היער. שם התבודד במשך שעותיים תמימות בהשתפכות הנפש, ודיבר עם הבורא כדבר איש אל רעהו, שכן שיחו כמים נוכח פני ה'. נדהמתי מקדושתו. עוד זמן נותרתי על עומדי תמה. ילד קטן ותפילה גדולה... ידעתי שהוא מיועד לגדולות!"

"וכן כך הווה: עם השנים, הגעתי הנה", המשיך הזקן, "וכבר שמו של ה'חוזה מלובלין' הגיע למרחקים וגם אלי. ליבי בער בקרבי לבקרו, אך הפרוטה בכיס אינה בנמצא. ואפילו אם מישהו היה מעניק לי מתנה הגונה, לא יכולתי לנסוע ללובלין בגלל בריאותי הרעועה וחסרון הכוח. אך להתפלל אני יכול, ומחמת הגעגועים והכיסופים לראות את פני הצדיק ההוא, הריני מתבודד כשעה שלמה מידי יום במשך כשלוש עשרה שנה, ומבקש אני מהשי"ת שיזכני ברוב רחמי לקבל את פניו הקדושות של ה'חוזה מלובלין' בטרם אפרד מן העולם הזה. ואע"פ שבדרך הטבע אין סיכוי כלל שהצדיק יגיע לעיירה נידחת זו, אך מאמין אני בכוחה של תפילה שיכולה לשנות את הטבע ולגרום לצדיק להגיע לעירי!"

עתה הבין ה"חוזה" כיצד עגלון ותיק ומנוסה איבד את דרכו ומדוע הגיע דווקא לעיירה זו. תפילתו של הזקן הובילוהו לעירה הזאת, אכן כמו שאמר בתחילה כי יד ה' בדבר והכל מכוון מלמעלה לטובה.

לאחר הפוגה קלה פנה החוזה לזקן: "בשורה טובה לי אליך, ידידי", אמר ה"חוזה מלובלין", "הקדוש-ברוך-הוא נענה לבקשתך במלואה ותפילתך התקבלה- כי אני הוא ה"חוזה מלובלין!"

את התרגשותו ושמחתו של הזקן לא ניתן לתאר ולעשר כלל. ראשית, ולצדיק שהגיע אל ביתו, ויחד ניצלו את השבת הקדושה להתפלל בדברי תורה ותפילה.

ולשוב הביתה לסעודת השבת. כאשר כל אחד משלושת תלמידיו מסודר כאורח אצל אחד מתושבי המקום שקיבלו אותם בספר פנים יפות. ***

סוף סוף, סיים ה"חוזה" את תפילתו. מלבדו, נותר זקן אחד אשר למד בעיון בפינת בית המדרש. "גט שאבעס, רבי יהודי", פנה אליו ה"חוזה", "אולי אוכל להתארח אצל כבודו לסעודה?"

"אומר לך את האמת", ענה הזקן, "הנני עני מרוד, ומלבד שתי לחמניות הלזות ורביעית

הה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק זי"ע תלמיד החוזה מלובלין תפס פעם את הספה"ק ליקוטי מוהר"ב ובידו וכה אמר: בענייני קדושה אני מתבייש משום אחד בעולם, רק בפני הליקוטי מוהר"ב". (הרה"ח רבי בן ציון אפטער זצוק"ל)

יין, אין לי כל".

"מספיק לי כזית פת ולשמוע קידוש מפין", ענה ה"חוזה".

"אם כך, ברוך בואך!", אמר הזקן.

למרות דלותו הגשמית של הזקן, היה הוא עטור בעשירות רוחנית.

בדרכם אל ביתו של הזקן טיילו השניים בכל פרט"ס התורה, והזקן

לא זכר מתי נהנה כל כך. כך במשך זמן סעודת השבת הדלה, לא חשו כלל בשום חיסרון, שכן התמלאה

נשמתם בעונג שבת רוחני ולא חסר להם דבר. תוך כדי דברים פנה הזקן

והזקן ושאלו:

"אמור לי, מהיכן באתם?"

"מן העיר לובלין", ענה ה"חוזה.

"הידעת אודות הרב הצדיק רבי יעקב יצחק מהעיר לובלין המכונה

ה"חוזה"? שאל הזקן.

"כן, שמעתי עליו", ענה ה"חוזה" ברפיון כאילו אין מעריך הוא באותו

צדיק. "מאיפה הנכם מכירים אותו?" שאלו ה"חוזה".

פתח הזקן וסיפר:

"מקום מולדתי בעיר לוקוב שבפולין. שם, היה גר צדיק אחד שהיה סבו של החוזה מלובלין, אבי

אמו".

"לאחר החתונה שלי", המשיך הזקן לספר, "נשאיתי בעיר לוקוב

מספר שנים והייתי מלמד בחדר. יום אחד, הגיעה בתו של הסבא לעיירה

כדי לבקר את אביה, ויחד עמה בנה יעקב יצחק שהיה בן שש שנים בלבד.

הנכד הצעיר נשאר כמה שבועות אצל סבו. באחד הימים ראיתי את הילד בבית הכנסת. היו לו עיניים תכולות

ומאירות כשל כסא הכבוד, והוא התפלל כמו אחד מגדולי הצדיקים -

די שנה, נהג הצדיק ר' יעקב יצחק הורביץ זצ"ל המכונה "החוזה מלובלין"

לשבות שבת קודש אחת במחיצתם של תלמידיו המתגוררים בעיירה

מרוחקת ולהחיות את רוחם בדברי תורה ותפילה. לצורך כך שכר ה'חוזה'

את עגלון הותיק ומנוסה, קרא לעוד שלושה מתלמידיו להתלוות לדרך

ויצאו לדרך הארוכה. בני החבורה הקדושה לא הסתכנו ויצאו מלובלין

בעוד מועד ביום שלישי בצהריים. ביום חמישי לעת ערב, איבד

העגלון את כל חוש ההתמצאות. "רבי", אמר, "כנראה שטעינו

בדרך. האזור הזה לא מוכר לי כלל וכלל".

בלית ברירה, עברו ה'חוזה' ותלמידיו את הלילה סמוך לעגלה

תחת כיפת השמים. ביום שישי עם שחר השקימו קום ה'חוזה'

ותלמידיו, ולאחר שהתפללו שחרית, המשיכו בדרך. ה"חוזה" גמר בליבו

לא להסתכן בחילול קדושת השבת, חס ושלוש, ולכן העדיף לשבות בכפר

הראשון שיימצא מנין יהודים. "יד ה' בדבר, ומן השמים סובבו זאת" חזק

ה'חוזה' את תלמידיו המשתאים לנוכח הקורות אותם. "שליחות

זאת אינה אלא לטובה, וברצון ה' היא. הבה נודה לה' ונתחזק באמונה

שלימה בה' יתברך. שהוא מנהיגנו בדרך הטוב והישר."

בחסדי השם יתברך, שעה מועטת לאחר מנחה גדולה עת נטתה השמש

מערבה, הגיעו החוזה ומלווייו לעיירה ובה יהודים. העירה אליה הגיעו לא

היה מוכרת ל'חוזה' ולתלמידיו כלל. אך ב"ה יהודים יש בה. העגלה נעצרה

ליד בית המדרש, ולפני שירדו, ציווה ה"חוזה" לתלמידיו שבשום פנים

ואופן לא יגלו מי הוא וינהגו בו כאחד התלמידים. "השבת, אני סתם יהודי

מן המניין". כך הורה ה'חוזה' וציווה לכל אחד מהם להתארח אצל בעל

בית שיזמין אותם, ובעזרת השם יתברך, הוא כבר יסתדר לבד.

ההכנות לשבת היו בעיצומם עת עצרה העגלה בפתח בית המדרש,

בני החבורה ירדו מתוכה ופנו להתכונן לקבל את פני שבת המלכה.

את פעמיו כיוון ה"חוזה" אל המקווה לטבילה של מצווה לכבוד שבת,

ולאחר מכן חזר אל בית המדרש, אמר "שיר השירים" בהתעוררות

ולמד בדבקות עד שהתחילו להתפלל מנחה וקבלת שבת.

בעת אמירת קבלת שבת, האריך מאוד בתפילתו, כאשר כל תיבה

בתפילה מתוקה מדבש ונופת צופים ואיננה רוצה להיפרד משפתיו

הקדושות. בזמן הזה הספיקו מתפללי בית הכנסת לסיים את

תפילה, להיפרד איש מעם רעהו

ידועים דברי חז"ל על תפילתו של משה רבינו שיזכה להיכנס לארץ ישראל כמו שכתוב: "וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' בְּצֵת הָהוּא לֵאמֹר... אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הֲהִיא הַטּוֹבָה הַזֶּה וְהַלְבֵּנָן" ומשה התפלל מנין תפילות כמנין: "ואתחנן" חמש מאות וחמש עשרה תפילות עד שאמר לו ה': "רַב לָךְ אֶל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה".

ויש להתבונן במעשה זה של משה:

א. וכי האם אותו פגם של משה רבינו במי הסלע לא תוקן עד כדי כך שלא נכנס לארץ?

ב. מה בא משה רבינו ללמדנו בריבוי תפילותיו? ויתכן לפרש בס"ד (כאן חשוב להדגיש מה שאומר

תמיד מו"ר ראש הישיבה שכשהתורה מלמדת אותנו על "פגם" כביכול אצל צדיק זה רק כדי ללמדנו מוסר השכל

ולא ח"ו נחשוב שזה חסרון במעלת הצדיק) כי למשה רבינו היה פגם באמונה דק מן הדק כמו שכתוב:

(במדבר כ) "וַיַּעַן אֶל הָאֱלֹהִים בִּי הִקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" ובזה שמשה רבינו קבל את מה שה'

אמר באהבה זו עצמו כבר תיקון לפגם האמונה, כי האמין שמה שה' לא מכניסו לארץ זה לטובתו, כמו

שמוכא בבעל הטורים על המילה "ואתחנן". שהיא בגימטריא "שירה". היינו שהודה ושר לפניו יתברך

גם על מה שנראה כאילו שהוא בעבורו עונש וזה שאמר משה: "ה' אלוהים-אֵתָה הַחֲלוֹת לְהָאוֹת אֶת עַבְדְּךָ" ופירש רש"י אדני-ה' - רחום בדין היינו

שגם הדין הוא רחמים, ובזה הלימוד שעם ישראל ראו את משה רבם עושה כן ומאמין שהכל לטובה,

זה עצמו התיקון למה שנאמר: "וַיַּעַן אֶל הָאֱלֹהִים בִּי הִקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל", ומה שאמר לו הקב"ה:

"רַב לָךְ אֶל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה" יתכן לפרש שהקב"ה אמר למשה הרי מה מעלתה של ארץ ישראל

שהיא נקראת ארץ האמונה, והרי אתה כבר זכית לשער החמישים שהיא שער האמונה, וזה שאמר לו: "רַב לָךְ" בגמטריה חמישים, ומה שאינך נכנס לארץ זה לא

בגלל העונש על מי מריבה, אלא זהו לטובת עם ישראל שכשיחטאו אוכל להחריב את המקדש שהוא עצים

ואבנים ולא אותם, וכן כתב בספר מאור עינים - על התורה וז"ל "והשיב לו השם יתברך רב לך אל תוסף

דבר גו' הכוונה כי רב ודי' לך ממדרגתך עד שאינך צריך לעלות עוד" וזה שדקדק משה ואמר "ויתעבר בי ה'

למענכם" היינו שכל מה שהוצרכתי לעניין ואתחנן כל כך זה רק בכדי ללמדכם אמונה אמיתית לדורות

שהכול מאתו יתברך. ומזה ילמד כל אדם להתחזק ולהאמין שיש תיקון לכל עוון, וה' רוצה בשובך אליו

ואל תאמין ליצר הרע שמנסה לומר לך ראה כמה התרחקת מה' יתברך, וא"כ אין לך כבר תקנה ח"ו,

אלא תלך בכוחו של הצדיק האמיתי ותאמין בכוחו הגדול שעל ידי תפלה והתבודדות כראוי היינו להודות ולהלל

לה' על העבר ולבקש על העתיד, ותלמד ממושה רבינו שלא התייאש והתפלל תפילות מרובות והתחנן לפניו

יתברך וביקש מה' רק במתנת חיים אפילו שהיה מגיע לו למשה שתשמע תפילתו ושיכנס לארץ, ובכל זאת לא

תלה את בקשתו אלא בחסד, כך גם אנו נבקש ממנו יתברך רק בחסד ולעולם לא נתייאש ורק נתחזק

ונתעלה בעבודת ה' ונלך בכוחו של רבינו הקדוש ובודאי נצליח אכ"ר. ***

ישמח לב מבקשי ה'

החל מהשבוע הבעל"ט יועבר שיעורי השבועי של מו"ר ראש הישיבה ביום רביעי בשעה 21:00 מהיכל מוסדות חוט של חסד בנוסף לשידור באינטרנט, בקול הלשון: בטלפון: 03-61710001 שלושה מס' 8

חוויה רוחנית בלתי נשכחת!

מוסדות "חוט של חסד" מזמינה אותך להצטרף לנסיעה לקברו של רבי נחמן מברסלב באומן. עם הרבנית מרים ארוש תלי"ט-א בא' אלול הבעל"ט. שאלי את מי שכבר נסעה אתנו !!!

חי"ג עכמיו: 02-5812210

איזה אדם שלא שומר תורה ומצוות נישג לרבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, (הסטיפלער) בבני תמזורים, שיצילוהו כי צרה צרורה צרורה נחתה על ראשו, לשאלת הרב נענה היהודי בזעקת אימה: כלבי היהודי הולך ועומד למות והרופאים אומרים נושאו! הרב שלא ידע כיצד להשתחרר מהסיפור הזה ביקש, מהיהודי שילך בדחיפות ללביה העירונית בבדי לברר מה שם אמו של הכלב, אדהי וזכי, שבק הכלב חיים לכל חי.

"ואמר לנו מה אמר לכם אין דבר גדול מזה, הינו להיות אצלי על ראש השנה"

ראש השנה באומן

עם מוסדות "חוט של חסד"

בערב ראש השנה האחרון באומן עמדנו לפני רבינו הק' בעת שנתנו לו הצעתליך [קויטלאך] שלנו וזעזענו על פדיון. או שאל על איש אחד מנעמירוב שלא בא על ראש השנה. והתחיל רבי נפתלי לתרצו ולא קבל

הדברים, והקפיד עליו מאד. (חיי"מ ת"ו)

לפרטים: 02-5812210
www.breslev.co.il

שעיל בגן האמות				
שיעור מור' בשבוע הבע"ט				
יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'
מוקב יעקב	---	---	ישיבת חוט של חסד	חולון תל גבורים

זמנים פרשת ואתחנן תשס"ט				
י-ם	ת"א	חיפה	בא"ש	
19:01	19:16	19:09	19:18	כניסה
20:16	20:18	20:19	20:17	יציאה
20:53	20:50	20:54	20:52	לר"ת:

הפטרה: "נחמו נחמו עמי" (ישעיה נ"ו)

תפילות				
המתפלל על חברו נענה תחילה.				
נא להתפלל לרפואת:				
ליאור נחמן בן שולמית,				
מור' הרב שלום בן ימנה שליט"א				
הרב אליעזר בן עטיה שליט"א				
שמעון בן סוליקה ואסתר בת מסעודה				
שמואל אייזיק זקניהו בן תהילה,				
זב"ק: יהודה דוד בן חיה דינה זוג' אפרת יהודית בת שולמית				
פירל הי"ו				
ולבדיל לגי				
לע"ז חבירונו היקר שלום בן חנה ז"ל.				

י"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"
רח' שמואל חבניא 13 ירושלים
טל' 02-5826205 פקס 052768-0002
ת.ד. 57669 י-ם
לחצטרפות לקבלה בדוא"ל ולתגובות כתבו לנו:
alonchut@gmail.com
כתובתנו באינטרנט

בנפשו. יהודי האזור, ששמעו על הגזרה החדשה, הצטערו מאוד, אך נאלצו לצייט לה, מתוך פחד. לעומת זאת, תושבי הערים והכפרים המרוחקים יותר, לא ידעו על האיסור הפתאומי ויצאו לדרכם, כמדי שנה. רק בהגיעם לוואזאן נודע להם כי לא יוכלו לפקוד את קבר הצדיק וכי עשו את דרכם לשווא.

הגיע ליל ל"ג בעומר. על הגבעות סביב סאג'ין ובכל הדרכים המובילות אל מקום הקבר עמדו חייליו של המושל. הערב ירד. קרבה ובאה שעת ההדלקה המסורתית. שקט מוחלט שרר במקום ובכל הסביבה כולה לא נראתה נפש חיה. לפתע הוואר הכפר באור חזק. לחיילים ששפטו את עיניהם בתדהמה נגלה מחזה שלא-ייאמן: מדורה ענקית בערה בצמוד לקברו של רבי עמרם; קולות רמים של שירה ושמחה עלו סביבה, משל היה המקום מלא וגדוש חוגגים. כמה מן החיילים החליטו לגשת לקבר ולבדוק את הפלא מקורו. בהגיעם למקום הקבר התפלאו לגלות כי במקום שוררת עלטה ושקט מוחלט. חזרו החיילים לעמדותיהם והנה המחזה הפלאי חזר ונשנה, וקולות ה'חוגגים' נשמעו שוב למרחקים. חזריהם של החיילים שיצאו למקום התקשו להאמין לגרסתם, עד שהלכו בעצמם למקום הקבר. גם הם מצאו במקום רק חושך ודממה. בשלב מסוים התחילו החיילים לחשוש כי האש וקול החוגגים מקורם בשדים וברוחות שהזעזקו על-ידי היהודים. ככל שהוסיפו להתבונן במדורה הגדולה ולהקשיב לצלילים שבקעו מכיוונה, השתכעו והלכו כי אמנם כוחות אופל השתלטו על האזור ועוד מעט-קט יקומו עליהם לעשות בהם שפטים. אט-אט החלו החיילים להישמט מעמדותיהם, עד שבמקום לא נותר אפילו חייל אחד. מבעותים עד עומק נשמתם התקצבו החיילים סביב ביתו של המושל, ובהתרגשות רבה סיפרו לו על הפלא המתרחש בחלקת הקבר של הצדיק היהודי. המושל הספקן החליט ללכת בעצמו אל מקום הקבר, כדי להיווכח בצדקת דברי חייליו, והנה בדבריהם נזונים: מרחוק נראית במקום מדורה גדולה וקולות חוגגים נשמעים ברמה, אך כשמתקרבים למקום - המחזה נעלם והדממה שבה לטרונו שם. הכך המושל בדעתו, שקל את הדברים לכאן ולכאן, ולבסוף החליט כי אם יומשך הדבר - יוכלו היהודים לספר על עוד נס שאירע על קברו של רבי עמרם... במצב כזה, אמר בליבו, כבר עדיף להתיר להם לעלות אל קברו. עד מהרה נפוצה הבשורה המשמחת כי בוטל האיסור להתקרב סביב קבר הצדיק. בתוך שעה קלה החלה נהירה המונית למקום. אלפי יהודים, תושבי הסביבה, והמוני העולים שהגיעו ממרחקים וטרם הספיקו לשוב על עקבותיהם, מיהרו אל המקום. באותה שנה הייתה שמחת ל"ג בעומר בסאג'ין גדולה מתמיד, וזכותו הגדולה תגן עלינו אבי"ר.

שאלות לראש הישיבה שליט"א

חיי קודמים או חיי חברי

שאלה
ידוע מעלת מי שזוכה להחזיר ולקרב בנ"א להשי"ת, וכמו שמו"ר מדבר מנחם הרבה, שעל האדם לצאת מבהמ"ד לסנוע ממקום למקום ולחזק את כלל ישראל" אך לפעמים עניין ההפצה באה על חשבון זה שאני קצת ממועט בעבודת השי"ת כגון במקום ללמוד סך שעות מסוים אני צריך להמעיט ע"י כך ללמוד מעט פחות או שאר עניינים, האם לא נאמר בזה חיי קודמים לחיי חברי ולכן צריך אני להשקיע יותר בעבודת השי"ת שלי או שמא צריך אני למסור נפשי ואף שזה לפעמים בא גם על חשבון העובדות השי"ת שלי וללכת להפיץ ולקרב בני אדם אל אבינו שבשמים.

תשובה

החתם סופר ז"ל בספרו שו"ת חת"ס יו"ד ח"ב מפרש את חיבת הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה עד שאמר עליו הקב"ה: (בראשית י"ח) "המכסה אני מאברהם אשר אני עושה" "כִּי יִדְעִיתִי לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אֲחֵיו וְאֶת אֶרְצוֹ לְעִשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיאֵה ה' עַל אֲבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר דָּבַר עֲלָיו" ומפרש שם החת"ס כי נפלאות ומיוחדת אהבת הקב"ה לאברהם על שלישית דעת את העם ויצא לקרב את בני האדם דעת, והזכות הזאת עמדה לאברהם אבינו יותר מכל עובדת השי"ת שעבד לעצמו, כי באמת גם לפני אברהם א"ה היו שרפי מעלה כדוגמת מתושלח, שם, חנוך, -שזכה לשבור את כל עצמיותו ואת כל גופו עד שזיכך את גופו ונהפך להיות מלאך מט"ט -שר הפנים, ואולי יאמר הטועה שמעלת אברהם פחותה מתוך מכיוון שנשאר כאן בעולם ולכאורה לא זיכך את גופו עד שנהיה מלאך, חלילה מלומר כן, כי אם היה אברהם עושה כקודמיו, היה זוכה אף הוא להיות מלאך, אך אברהם ידע כי לא באלה חפץ ה' שישלים האדם את נפשו לבד, ואת בני דורו ישאיר כתרבות אנשים חסאים, ומכאן ה' כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך ובדור המבול, כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו למען רבות כבוד ה' את למעט את מורדי ה', ולהרבות עבדי ויודעיו, כי מה יתן ומה יוסיף האדם אם יוסיף האדם מלאך אחד על אלפי רבוא מלאכים אשר הוא יכול לברוא ולקיים ע"י שיקרב את בני האדם בתשובה? ואם כה יעשו יחיד סגולה בכל דור דור ומלאך כל הארץ חסם, ואחד מני אלף יהיה צדיק ומלאך, והאם באלה חפץ הקב"ה? ועוד ענין באריכות כל המאמר שם בשו"ת חתם סופר.

ומה ששאלתם מהגמ' (ב"מ סב) "שנים שְׁהָיוּ מְהֻלְכִין בְּדָרְךְ, וְגִיד אֶחָד מֵהֶם קִיתוּן שֶׁל מֵיִם, אִם שׁוֹתִים שְׁנֵיהֶם - שְׁנֵיהֶם מְתִים, וְאִם שׁוֹתֵה אֶחָד מֵהֶם עַד שֶׁבָּא רִבִּי עֲקִיבָא וְלָמַד, וְיָחִי אֲחִינִי עֲמָן" - חֲתִין קוֹדֶמִין לְחֵי

לסיכום: ודאי שיש חיוב לכל אדם מישראל ערבות ואחריות על ישראל חבריו וצריך לחשוב חשבונות ולקרב עד כמה שהוא יכול, ובפרט מי שפגם בעוונות מוראים שהתקין שלום הוא קירוב רחוקים (ספר המידות נאמן מזה), וכבר הזכרנו כמה פעמים את דברי התנא דבי אליהו על סיפור פילגש בגבעה, וזוהו נכון ונחזק עד כמה זה חובת השעה לצאת לעם ישראל שכן חלילה אם לא נצא להציל אותם, דמם יידרש מאיתנו, (תנא דבי אליהו רבה יא) התנא דבי אליהו מייחס את כל מיתתן של שבט בנימין לא אלו שהרגו אותם, אלא לסנהדרין שכל אחד אמר: "שלוש עליך נפשי" אדם שמתעלם מהמציאות וחי בבועה של עצמו ואינו ער לאבדון שאליו הולכים אחינו הטועים עלול לתת על כך את הדין. ויש עוד להאריך בעניין זה הרבה, אך קצרה היריעה לכך.